

การแต่งงานกับเด็ก MARRIAGE WITH CHILD

เพียงจิต ตันติจรัสวโรดม¹ และ ชำนาญ ชาดิษฐ์²

Piangjit Tanticharatwarodom and Chamnan Chadit

Article History

Received: 18-10-2023; Revised: 09-01-2024; Accepted: 11-01-2024

<https://doi.org/10.14456/jsmt.2024.8>

บทคัดย่อ

การแต่งงานกับเด็กอายุต่ำกว่า 17 ปีนั้นถือเป็นการแต่งงานที่ผิดกฎหมายแต่ยังคงมีช่องว่างทางกฎหมายบางประการที่ทำให้ปัญหาดังกล่าวยังคงเกิดขึ้นและบางกรณีไม่ได้เกิดจากความยินยอมพร้อมใจของเด็กเองแต่เกิดจากความไม่เสมอภาคทางเพศและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ซึ่งการแต่งงานกับเด็กนั้นส่งผลกระทบร้ายแรงตามมาทั้งในเรื่องของสุขภาพของเด็กและการศึกษา มากไปกว่านั้นยังมีประเด็นของการล่วงละเมิดทางเพศและความรุนแรงในครอบครัวอีกด้วย

ในประเทศไทยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองการแต่งงานของเด็ก ยังไม่มีความเหมาะสม โดยไม่ได้คุ้มครองสิทธิของเด็กในการแต่งงาน ด้วยวัฒนธรรมของประเทศไทยยังมีความยึดโยงกับศาสนาและค่านิยมของคนในพื้นที่ตลอดจนกระบวนการยุติธรรม หรือการแก้ปัญหาของหน่วยงานภาครัฐ เด็กหรือครอบครัวของเด็กยังไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการทางกฎหมายได้ ดังนั้นจึงเห็นสมควรแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันต่อไป

คำสำคัญ: การแต่งงานของเด็ก; กฎหมายคุ้มครองเด็ก; สิทธิมนุษยชน

ABSTRACT

Marriage with a child under the age of 17 is considered an illegal marriage. However, there is a legal gap that causes this problem still persists, and in some cases, children do not consent with own their marriage. This is caused by gender inequality and economic inequality. Child marriage consequently affects on both children's health and education. Moreover, there are also issues of sexual harassment and domestic violence.

¹อาจารย์ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Lecturer, LL.D., Program in Laws, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phuket Rajabhat University

E-mail: pheiyncit889@gmail.com *Corresponding author

²อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Visiting, Faculty at Chandrakasem Rajabhat University

In Thailand, the law related to child marriage protection is not suitable since it does not protect the children's right of marriage. According to Thailand's culture which is also closely linked to the religion and values of the local people, as well as, the justice system, or problems solutions by government agencies, and children and their parents are not capable of accessing to the legal process. Therefore, it is deemed appropriate to amend the provisions of the law to be consistent with the current situation.

Keywords: child marriage; child protection law; human rights

บทนำ

การแต่งงานหรือการสมรสกันนั้น คือ การที่ทั้งสองฝ่ายตัดสินใจและตกลงปลงใจที่จะใช้ชีวิตร่วมกันฉันสามีภรรยา ซึ่งในทางกฎหมายเองก็ได้มีการกำหนดอายุของผู้ที่สามารถทำการสมรสกันได้ นั่นคือผู้ที่มีอายุ 17 ปีบริบูรณ์ ซึ่งเหตุผลของการกำหนดอายุของผู้ที่สามารถทำการสมรสกันได้โดยถูกต้องตามกฎหมายนั้น เป็นเพราะต้องการให้เกิดความสัมพันธ์กันระหว่างทางกฎหมายและให้เกิดสิทธิต่าง ๆ รวมไปถึงเกิดความสามารถในการรับผิดชอบต่อภาระครอบครัวที่จะเกิดขึ้นใหม่

การสมรสกับเด็กที่อายุต่ำกว่า 17 ปี จึงไม่สามารถรับรองให้ถูกต้องตามกฎหมายได้ มากไปกว่านั้น ผู้เยาว์ หรือเด็กอายุต่ำกว่า 17 ปี อาจไม่สามารถเข้าใจในการกระทำของตัวเองได้ดีเท่าที่ควร เพราะการแต่งงานนั้นจะนำมาซึ่งภาระความรับผิดชอบที่เพิ่มมากขึ้น หรือการตัดสินใจในการกระทำของตัวเองได้ดีเท่าที่ควร เพราะการแต่งงานนั้นจะนำมาซึ่งภาระความรับผิดชอบที่เพิ่มมากขึ้น หรือการตัดสินใจในเรื่องที่มีความซับซ้อน อีกทั้งอาจเป็นการตัดโอกาสในการใช้ชีวิตที่สมวัยของผู้เยาว์อีกด้วย ดังนั้นแล้วการแต่งงานของเด็กจึงมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการละเมิดสิทธิของเด็กที่จะได้รับโอกาสรวมไปถึงสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กหรือผู้เยาว์สมควรที่จะได้รับตามที่กฎหมายกำหนด และต้องรับภาระหน้าที่ที่อาจหนักหนาเกินวัยและความสามารถในการจัดการของตัวเอง ส่งผลให้เกิดผลเสียตามมาภายหลังได้

การแต่งงานกับเด็กอายุต่ำกว่า 17 ปีในประเทศไทย มักเกี่ยวข้องกับปัญหาทางเศรษฐกิจและโครงสร้างทางสังคม และอาจเกิดจากความใคร่ การอยากรู้ อยากลองในเรื่องของเพศศึกษาแล้วมีปัญหาตามมาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสมรสกันให้ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่ออาศัยช่องโหว่ของกฎหมายให้พ้นผิด หากเกิดจากความรักที่เกิดขึ้นจากคนทั้งสองหรือเป็นเรื่องที่ประสงค์จะใช้ชีวิตคู่กันอย่างสามีภรรยาจึงสะท้อนให้เห็นถึงความผิดปกติและความเหลื่อมล้ำในสังคม รวมไปถึงความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อความไม่เท่าเทียมในด้านสิทธิและอำนาจการต่อรองหรือการปฏิเสธเมื่อรู้สึกไม่ยินดีที่จะกระทำตามหรือยอมรับข้อเสนอของผู้ที่มีอำนาจมากกว่า ผู้ที่ต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจต้องยินยอมและไร้ซึ่งการตอบโต้เมื่อรู้สึกถึงความได้เปรียบเสียเปรียบ ในขณะเดียวกัน หากเด็กหรือเยาวชนถูกบังคับให้ต้องได้รับการแต่งงานอย่างไม่เต็มใจจากผู้ปกครองหรือผู้ที่มีอำนาจในการเลี้ยงดูตัวเอง เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือการเอาตัวรอดเด็กเหล่านั้นไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงความต้องการของผู้ที่มีอำนาจมากกว่าได้ ซึ่งสิ่งที่จะเข้ามาช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กเหล่านั้นให้สามารถที่จะหลีกเลี่ยงความต้องการของผู้ที่มีอำนาจมากกว่าได้ ซึ่งสิ่งที่จะเข้ามาช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กเหล่านั้นให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างสมวัยต่อไปและได้รับโอกาสอย่างเต็มที่สมควรจะได้นั้นก็คือการที่กฎหมายจะเข้ามาคุ้มครอง บังคับและสร้างบรรทัดฐานใหม่ให้กับสังคมเพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าจะต้องรักษาและทำตามหน้าที่ในการเลี้ยงดูเด็กในปกครองให้ได้รับสิ่งที่กำหนดไว้ตามสิทธิอย่างเต็มความสามารถ รวมไปถึงเพื่อให้ตระหนักถึงข้อเสียและผลกระทบของการแต่งงานกับเด็กที่จะเกิดขึ้นตามมา ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบทางกายภาพหรือผลกระทบทางจิตใจ และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นโดยอ้อมด้วย

การแต่งงานกับเด็กในประเทศไทยนั้น ได้รับความสนใจมากขึ้นเมื่อเกิดกรณีของการแต่งงานระหว่างชายชาวต่างชาติและเด็กหญิงชาวไทยซึ่งอายุยังไม่ถึง 17 ปี และมีช่องว่างระหว่างวัยของฝ่ายหญิงและฝ่ายชายสูงมากทั้งสองได้ทำการสมรสตามหลักและ

ประเพณีของท้องถิ่น แต่ไม่สามารถทำให้การสมรสนี้ถูกรับรองให้ถูกต้องตามกฎหมายได้เนื่องจากขัดแย้งกับหลักกฎหมายในเรื่องของอายุ เมื่อมีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการคุ้มครองเด็กในประเทศไทย จึงเกิดความตื่นตัว และได้รับการกระตุ้นให้ต้องนึกถึงผลกระทบของการแต่งงานอย่างผิดหลักกฎหมายนี้ด้วย โดยก่อนหน้านี้ ประเทศไทยยังคงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการแต่งงานกับเด็กมากเท่าที่ควร อีกทั้งยังมองว่าสิทธิของเด็กไม่สำคัญ และไม่ได้ให้การคุ้มครอง ปกป้อง และหาทางพัฒนาศักยภาพของเด็กอย่างที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ต้องทำและเยียวยา และยังคงไม่สามารถหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ จึงควรมีการทบทวนกฎหมาย เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ในเรื่องอายุของเด็กให้เหมาะสมต่อไป

สิทธิเด็ก การป้องกันและคุ้มครองเด็ก

เด็กที่อายุต่ำกว่า 17 ปีซึ่งถูกบังคับให้ต้องเข้าร่วมการแต่งงานด้วยความไม่เต็มใจนั้น ในประเทศไทยมักเป็นกรณีของการให้แต่งงานกับผู้ที่มีฐานะร่ำรวยและมีอำนาจในท้องถิ่น เพื่อให้การแต่งงานนั้นสามารถช่วยจุนเจือให้ครอบครัวของเด็กซึ่งมีฐานะยากจนดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ทำให้เด็กเหล่านั้นต้องขาดโอกาสในการใช้สิทธิและใช้ชีวิตสมวัย การแต่งงานกับเด็กนั้นเป็นการละเมิดสิทธิของเด็กและขัดต่อ (อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก Convention on the Rights of the Child : CRC) (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2559) เป็นข้อกฎหมายที่ได้รับการรับรองโดยการลงนามมติจากสหประชาชาติ ซึ่งมีข้อกำหนดไว้ว่า การกระทำทั้งปวงซึ่งเกี่ยวข้องกับเด็กนั้น ผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรก

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กนั้นได้ให้ความสำคัญกับการเคารพและศรัทธาต่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ต่อศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ อันเป็นรากฐานของเสรีภาพความยุติธรรมและสันติภาพโลก โดยเฉพาะต่อเด็ก เด็กมีสิทธิที่จะได้รับการดูแล และการช่วยเหลือเป็นพิเศษจากครอบครัวในฐานะที่เป็นกลุ่มพื้นฐานของสังคมและเป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และเด็กจะต้องได้รับการคุ้มครอง ช่วยเหลือ ที่จำเป็นต่อการเติบโตเป็นพลเมืองที่รับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองในอนาคตได้ ซึ่งจากอนุสัญญาดังกล่าวนั้น รัฐเป็นหน่วยการปกครองที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญกับการคุ้มครองและดูแล โดยรัฐหรือประเทศที่มีความยากลำบากในการดำเนินชีวิต หรือเป็นประเทศกำลังพัฒนาจะต้องให้ความสำคัญและดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษด้วย รัฐจะต้องไม่ละเลยต่อสิทธิของเด็ก และป้องกันการละเมิดสิทธิของเด็ก รัฐภาคีจะต้องเคารพและประกันสิทธิตามที่กำหนดไว้ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง ต้นกำเนิดทางชาติ ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิดหรือสถานะอื่น ๆ ของเด็ก หรือครอบครัวของเด็ก หรือผู้ปกครองอื่น ๆ ตามกฎหมาย รัฐภาคีมีหน้าที่มอบความเท่าเทียมในการดูแลสิทธิของเด็กให้ได้รับความเสมอภาค

รัฐจะต้องยอมรับและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง รวมไปถึงให้ความสำคัญกับความร่วมมือระหว่างประเทศตามข้อกำหนดของอนุสัญญา เพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของเด็กในประเทศให้ได้ดำเนินชีวิตที่ดีขึ้นและได้รับสวัสดิการที่สมควรจะได้รับบริการจากรัฐอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ในกรณีของการแต่งงานของเด็กนั้น รัฐจะต้องใส่ใจในเรื่องของกฎหมายและการแก้ไขช่องว่างทางกฎหมายหรือช่องโหว่ที่อาจทำให้การแต่งงานของเด็กเกิดขึ้นได้ อีกทั้งให้ความสำคัญกับการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กภายหลังจากการแต่งงานอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมายนั้นด้วย

ในประเทศไทยเองนั้น แม้จะมีข้อบังคับในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของเด็กหรือผู้เยาว์อยู่แล้วรวมถึงได้รับเอาอนุสัญญาข้างต้นมาใช้ แต่ในทางปฏิบัติยังคงไม่ประสบความสำเร็จในการบังคับใช้และล้มเหลวในการใช้กฎหมายคุ้มครองสิทธิเด็กซึ่งในกรณีของการแต่งงานกับเด็กที่อายุต่ำกว่า 17 ปี ตามที่กฎหมายกำหนดนั้น มักเกิดขึ้นโดยใช้ประเพณีและแนวทางปฏิบัติท้องถิ่นของแต่ละพื้นที่ โดยบางกรณีอาจมีความเชื่อหรือหลักคำสอนทางศาสนาเข้ามาร่วมด้วย มากไปกว่านั้น กฎหมายไทยยังคงมีช่องว่างที่ทำให้การแต่งงานหรือการล่วงละเมิดสิทธิของเด็กเกิดขึ้นโดยอาศัยช่องว่างของกฎหมายเหล่านั้น เปิดทางให้เกิดการแต่งงานของเด็กได้ดังต่อไปนี้

การบังคับให้เด็กแต่งงานอย่างไม่ยินยอม

เด็กที่ต้องถูกบังคับให้แต่งงานในประเทศไทยนั้น มักเป็นเด็กหญิงที่มีฐานะยากจน การแต่งงานที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่แล้วเป็นกรณีที่ตั้งใจเพื่อให้ได้รับเงินมาดูแลครอบครัว รวมไปถึงแต่งงานเพื่อเยียวยาและถูกรับผิดชอบเมื่อถูกล่วงละเมิดทางเพศ โดยจะยกตัวอย่างกรณีการแต่งงานกับเด็กที่เกิดจากเหตุดังกล่าวข้างต้น

กรณีการบังคับให้เด็กแต่งงานเพื่อเยียวยาหรือรับผิดชอบเมื่อมีการล่วงละเมิดทางเพศ เช่น กรณีของเด็กหญิงวัย 13 ปี ในจังหวัดแห่งหนึ่งทางภาคเหนือของไทย (ไทยรัฐออนไลน์, 2559) ถูกบังคับให้แต่งงานหลังจากการถูกเพื่อนของพ่อและแม่วัย 34 ปี ล่วงละเมิดทางเพศขณะมีอาการเมา โดยพ่อและแม่ของเด็กหญิงมีอาชีพรับจ้างและมีฐานะยากจนการแต่งงานที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการแต่งงานตามประเพณี มีการผูกข้อมือและมีสินสอดเป็นค่าเลี้ยงดูให้จำนวน 2,000 บาทเท่านั้น โดยการแต่งงานดังกล่าวเป็นการแต่งงานที่ละเมิดทั้งกฎหมายและละเมิดสิทธิมนุษยชน สิทธิของเด็ก จากการที่ผู้เสียหายหรือเด็กหญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศและไม่ได้มีความยินยอมที่จะต้องแต่งงาน รวมไปถึงต้องออกจากโรงเรียนเพื่อไปทำหน้าที่ภรรยาขณะอายุน้อยด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นการแต่งงานโดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายเพื่อให้ผู้ล่วงละเมิดทางเพศพ้นผิด เป็นการใช้กฎหมายในทางที่ไม่สร้างสรรค์

อีกหนึ่งตัวอย่างของการแต่งงานกับเด็กอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย นั่นคือ กรณีชายชาวมาเลเซียอายุ 41 ปี ได้เดินทางมาแต่งงานกับเด็กหญิงวัย 11 ปี ที่จังหวัดแห่งหนึ่งทางภาคใต้ (กองบรรณาธิการวอยซ์ออนไลน์, 2561) โดยการแต่งงานของทั้งสองคนได้รับการยินยอมจากพ่อของฝ่ายหญิง ซึ่งการแต่งงานในครั้งนี้ถูกเปิดเผยออกมาจากภรรยาคนที่หนึ่งและสองของฝ่ายชาย ซึ่งฝ่ายชายนั้นเป็นเจ้าของสวนยางพาราและมีฐานะร่ำรวย ในขณะที่เด็กหญิงมีฐานะยากจนและพ่อแม่เป็นคนงานในสวนของฝ่ายชาย การแต่งงานนั้นมีสินสอดและทรัพย์สินให้แก่เด็กหญิงเป็นเงินจำนวนหนึ่งด้วย แต่การแต่งงานในครั้งนี้ถูกคัดค้านอย่างหนักเนื่องจากผิดกฎหมายของประเทศมาเลเซีย และฝ่ายชายได้เดินทางมายังประเทศไทยเพื่อใช้ช่องว่างทางกฎหมายไทยเปิดทางให้สามารถทำการแต่งงานได้ จะเห็นได้ว่าจากตัวอย่างที่ศึกษานั้น การแต่งงานเกิดขึ้นจากช่องว่างทางกฎหมายและค่านิยมของไทย คือเมื่อถูกล่วงละเมิดทางเพศแล้วจะต้องแต่งงานเป็นการรับผิดชอบ อีกทั้งช่องว่างทางกฎหมายที่เปิดทางให้การแต่งงานเกิดขึ้นมาได้ด้วย

จากกรณีข้างต้นยังมีผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กวิเคราะห์ที่อีกด้วยว่า การแต่งงานดังกล่าวนั้นเปิดช่องให้เด็กถูกข่มขืนได้อย่างถูกกฎหมาย หรือ “การเตรียมเด็กเพื่อทารุณกรรมทางเพศ” (Child grooming) (รายงานสถานการณ์การละเมิดสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนฉบับที่ 32/2562) ซึ่งอาจเป็นหนึ่งในวิธีการหลอกล่อเด็ก หรือครอบครัวเด็กเพื่อนำมามีเพศสัมพันธ์หรือในการค้าประเวณีอื่นๆได้

ช่องว่างทางกฎหมายไทยที่เปิดช่องให้เกิดการแต่งงานกับเด็ก

กฎหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับ การแต่งงานหรือการสมรส ได้มีการระบุเอาไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ป.พ.พ.) แต่ในขณะที่เดียวกันการแต่งงานกับเด็กไทยถูกใช้ช่องว่างทางกฎหมายเป็นเครื่องมือในการรับรองการแต่งงาน โดยเฉพาะการแต่งงานกับเด็กในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีชาวมุสลิมอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ได้มีการใช้กฎหมายอิสลามเข้ามาเกี่ยวข้อง และอาศัยช่องว่างทางกฎหมายไทยโดยการนำเอากฎหมายชะรีอะฮ์ ตามหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก มาเป็นหลักปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและการแต่งงาน

แม้ว่าในกฎหมายไทยจะมีการกำหนดอายุผู้ที่สามารถทำการสมรสไว้ได้อย่างชัดเจน นั่นคือผู้ที่มีอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์ หากอายุยังไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนด ไม่สามารถทำการแต่งงานได้ รวมไปถึงการมีเพศสัมพันธ์กับผู้เยาว์หรือเด็กก็ถือว่ามีผิดด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งเมื่อประชาชนท้องถิ่นต้องการที่จะให้บุตรหลานหรือเด็กในการปกครองทำการแต่งงานเมื่ออายุยังน้อยและไม่ถึงที่กฎหมายกำหนด จึงได้นำเอากฎหมายชะรีอะฮ์เข้ามาเป็นตัวรับรองการแต่งงานแทนกฎหมายไทย อันเนื่องมาจากกฎหมายชะรีอะฮ์นั้นไม่ได้กำหนดอายุขั้นต่ำของผู้ที่สามารถแต่งงานได้เช่นเดียวกับกฎหมายของไทย เพียงแต่ระบุว่าหญิงสาวที่สามารถแต่งงานได้นั้น

คือหญิงสาวที่เจริญวัยเต็มที่ นั่นคือมีประจำเดือนสามารถตั้งครรภ์ได้ เป็นประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ชาวบ้านหรือประชาชนในพื้นที่ได้ปฏิบัติตามมาเป็นเวลานาน กลายเป็นบรรทัดฐานทางสังคมท้องถิ่นที่ไม่มีการกำกับดูแลอย่างทั่วถึง ใช้กฎและประเพณีท้องถิ่นเป็นตัวตัดสินชี้ขาดปัญหาหมากกว่ากฎหมาย เกิดการล่วงละเมิดทางเพศและการตั้งครรภ์ของเด็กที่อายุน้อยเป็นจำนวนมากและได้รับการแก้ไขปัญหาล่าช้าด้วยการจับให้แต่งงานกับคู่กรณี นั่นคือแสดงให้เห็นว่ามีเด็กหลายคนที่ต้องแต่งงานตั้งแต่อายุน้อย เพื่อให้ได้รับการเยียวยาหรือเพื่อให้ครอบครัวได้รับการช่วยเหลือ ส่วนมากแล้วนั้นเด็กที่ต้องถูกบังคับแต่งงานตั้งแต่อายุน้อยมักเป็นเด็กหญิงและครอบครัวมีฐานะยากจนกฎหมายไทยมีช่องว่างดังกล่าวซึ่งทำให้เกิดการแต่งงานของเด็ก และการล่วงละเมิดทางเพศของเด็กจากผลการสำรวจขององค์การ UNICEF, State of the World's Children ในปี 2017 พบว่าประเทศไทยมีอัตราการแต่งงานของเพศหญิงก่อนอายุ 18 ปี มากเป็นอันดับที่ 19 ของโลก จำนวน 543,000 คน (GIRLS NOT BRIDES STRATEGY, 2017) จะเห็นได้ว่าเป็นจำนวนที่ค่อนข้างสูงมาก และจากผลการสำรวจขององค์การช่วยเหลือเด็กประจำประเทศไทย แสดงให้เห็นว่าอัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นตอนกลางถึงตอนปลายมากเป็นอันดับสองของโลกด้วย

จากการที่ประเทศไทยมีช่องว่างของการใช้กฎหมายดังที่แสดงให้เห็นข้างต้น อันเนื่องจากกฎหมายไม่ได้รับดูแลเกี่ยวกับความทับซ้อนในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ที่มีการเคารพกฎหมายทางศาสนาด้วยดังที่ยกมาข้างต้น ความสำคัญในการจัดอันดับทางกฎหมายซึ่งไม่ได้เน้นย้ำและบันทึกหรือกำหนดไว้อย่างชัดเจนประชาชนในท้องถิ่นขาดความรู้และความเข้าใจ มากไปกว่านั้นยังคงมีผู้คนที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับสิทธิและเสรีภาพที่เด็กจะต้องได้รับและถูกคุ้มครองจากคนในครอบครัวรวมถึงสิทธิมนุษยชนที่เด็กและประชาชนทุกคนมีอย่างเท่าเทียมกัน สุดท้ายแล้วองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้เข้าไปดูแลอย่างทั่วถึง

ปัญหาของการแต่งงานของเด็กที่จะต้องให้ความสนใจและหาทางแก้ไขให้ได้มากและรวดเร็วที่สุดนั้นคือการล่วงละเมิดทางเพศ หรือการข่มขืนเด็ก จากการที่กฎหมายของไทยได้ระบุไว้ว่า “ผู้ใดกระทำให้เราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ซึ่งมีใช้ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นถึงสี่แสนบาท” (กองบรรณาธิการ วัยออนไลน์, 2561) ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 277 ซึ่งการระบุดังนี้ เป็นเรื่องที่อันตรายเพราะหากเด็กนั้นเป็นสามีหรือภริยากันแล้วโดยการยอมรับของเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศจะเป็นการเปิดช่องให้มีการล่วงละเมิดทางเพศเด็กที่ได้รับการบังคับให้ต้องแต่งงานตั้งแต่อายุน้อย ให้ต้องมีเพศสัมพันธ์กับสามีหรือภริยา หากเด็กไม่ได้เกิดความยินยอมที่จะมีเพศสัมพันธ์ด้วยนั้น ก็ไม่สามารถเอาผิดได้เนื่องจากวรรคที่ระบุไว้ว่า “ซึ่งมีใช้ภริยาหรือสามีของตน” สามารถทำให้เกิดการอ้างได้ว่า การบังคับมีเพศสัมพันธ์นั้น เป็นการกระทำต่อสามีหรือภริยา ซึ่งไม่ได้ผิดตามหลักกฎหมาย เป็นช่องว่างที่เปิดทางให้การแต่งงานกับเด็กไม่สามารถเอาผิดได้อีกหนึ่งกรณี

สถานการณ์การคุ้มครองสิทธิเด็กและการแต่งงานของเด็กในต่างประเทศ

องค์กร Save the Children เป็นหนึ่งในองค์กรพัฒนาเอกชนของสหประชาชาติ ระบุว่า ในแต่ละปีมีเด็กผู้หญิงแต่งงานก่อนอายุครบ 18 ปี ราว 15 ล้านคนทั่วโลก ในจำนวนนี้บางคนอายุเพียง 10 ขวบเท่านั้นโดยในทุก ๆ 7 วินาที จะมีเด็กผู้หญิงอายุต่ำกว่า 15 ปีต้องแต่งงาน (ทรงพจน์ สุภาผล, 2016) โดยเด็กหญิงเหล่านั้นต้องออกจากโรงเรียนและอาจตั้งครรภ์มีบุตรตั้งแต่อายุ 13-14 ปี โดยเมื่อเด็กหญิงตั้งครรภ์ตั้งแต่อายุน้อยนั้น มีโอกาสสูงที่จะเสียชีวิตขณะคลอดบุตร และเสี่ยงต่อการเสียชีวิตของบุตรที่เกิดกับแม่ที่อายุน้อยกลุ่มประเทศที่ปลอดภัยที่สุดสำหรับเด็กหญิง คือ กลุ่มประเทศในแถบสแกนดิเนเวียของยุโรป คือ สวีเดน เป็นประเทศที่ปลอดภัยที่สุด และตามมาด้วย ฟินแลนด์ นอร์เวย์ เนเธอร์แลนด์ และเบลเยียม ซึ่งประเทศเหล่านี้มีอัตราเด็กผู้หญิงที่แต่งงานตั้งแต่วัยเด็กต่ำ รวมทั้งอัตราการตั้งครรภ์ของเด็กวัยรุ่น และอัตราการเสียชีวิตระหว่างคลอดบุตร

ในขณะที่กลุ่มประเทศที่อันตรายสำหรับเด็กหญิงมากที่สุด คือ ไนเจอร์ ตามด้วยสาธารณรัฐซาดสาธารณรัฐแอฟริกากลาง มาลี และโซมาเลีย ซึ่งประเทศเหล่านี้ล้วนเป็นประเทศที่ประสบกับปัญหาความยากจน และปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศ มากไปกว่านั้น ประเทศที่มีอัตราเด็กถูกบังคับให้แต่งงานนั้นล้วนเป็นประเทศที่กฎหมายไม่สามารถบังคับได้อย่างที่ควรจะเป็น และยังเป็น

ประเทศที่มีความเชื่อหรือจารีตประเพณีรวมถึงกฎหมายศาสนามีอำนาจทางสังคมมากกว่ากฎหมายของรัฐด้วย ซึ่งทำให้สิทธิของเด็กหรือสิทธิมนุษยชนไม่ได้ถูกให้ความสำคัญเท่าที่ควรจะเป็น

เห็นได้ชัดว่าปัจจัยสำคัญในการคุ้มครองสิทธิเด็กและป้องกันการแต่งงานของเด็กนั้น คือการที่รัฐให้ความสำคัญกับสิทธิเด็กและสิทธิมนุษยชน รวมไปถึงทำให้กฎหมายสามารถบังคับใช้กับประชาชนในประเทศได้อย่างเข้มงวดและสร้างจิตสำนึกในการป้องกันการล่วงละเมิดสิทธิเด็กให้เกิดขึ้นแก่พลเมืองทุกคน ดังเช่นในประเทศสวีเดนที่มีอัตราการแต่งงานกับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีน้อยที่สุดในโลกนั้น ได้มีการเน้นย้ำและให้ความสำคัญกับการลดความรุนแรงที่เกิดขึ้นในเด็ก รวมถึงสนับสนุนให้สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวดีและเห็นคุณค่าของเด็ก ให้มีการปกป้องคุ้มครองชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและศักดิ์ศรีของเด็ก มีการออกกฎหมายและให้การรับรอง รวมไปถึงทำให้ประชาชนตระหนักถึงผลกระทบการแต่งงานของเด็กด้วย (Cecilia Modig, 2009)

ประเทศเพื่อนบ้านของไทยเองก็มีกฎหมายที่ค่อนข้างเข้มงวดเกี่ยวกับการแต่งงานกับเด็ก ดังเช่นประเทศมาเลเซีย ถึงแม้จะมีชาวมุสลิมอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก แต่กฎหมายของรัฐก็ยังคงมีอำนาจเหนือสังคมมากกว่ากฎหมายศาสนา ในประเทศมาเลเซียนี้ ผู้ที่ต้องการที่จะแต่งงานกับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี จะต้องได้รับการอนุญาตจากศาล ซึ่งศาลจะพิจารณาตามคุณสมบัติของทั้งสองฝ่ายมากไปกว่านั้น หากเป็นการแต่งงานที่ฝ่ายชายนั้นมีภรรยาอยู่แล้ว และต้องการแต่งงานกับภรรยาคนที่สองตามที่หลักศาสนาอิสลามอนุญาตให้ทำได้จะต้องได้รับความยินยอมจากภรรยาคนที่ 1 ก่อน และมีการตรวจสอบ ประเมินศักยภาพและความสามารถในการเลี้ยงดู ดังเช่นศักยภาพทางการเงินและพฤติกรรมของผู้ที่ขออนุญาตแต่งงานว่ามีพฤติกรรมที่ไม่เคยล่วงละเมิดเพศหญิงและสามารถดูแลเอาใจใส่ในฐานะภรรยาได้เป็นอย่างดีด้วย ซึ่งสุดท้ายแล้วเพศหญิงจะต้องยินยอมและยินยอมที่จะได้รับการแต่งงานด้วย

นอกจากนี้แล้วยังมีอีกหลากหลายประเทศที่เปลี่ยนแปลงและบังคับใช้กฎหมายที่มีความเข้มงวดและชัดเจนเกี่ยวกับการแต่งงานของเด็กมากยิ่งขึ้น โดยการทำให้การแต่งงานกับเด็กต่ำกว่า 18 ปี เป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย เช่น ประเทศแอลจีเรีย โอมาน บังกลาเทศ ปากีสถาน อียิปต์ โมร็อกโก และตุรกี เป็นต้น ซึ่งก่อนหน้านี้ ประเทศเหล่านี้ได้ใช้กฎหมายอิสลามควบคุมไปด้วยในบางกรณี และยังมีกรออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็กและการล่วงละเมิดทางเพศของเด็กที่ไม่สามารถลดปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้ จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายบางส่วนให้สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นและจากเสียงเรียกร้องของประชาชนในประเทศ ดังเช่นในประเทศตุรกี ซึ่งเคยร่างกฎหมายยกเว้นโทษให้ผู้ที่ล่วงละเมิดทางเพศแก่เด็กที่เป็นภรรยาของตน แต่มีประชาชนที่ไม่เห็นด้วยและมองว่ากฎหมายดังกล่าวเป็นการออกกฎหมายให้การข่มขืนเด็กกลายเป็นสิ่งที่ถูกต้องและรับได้ ทำให้รัฐบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องกับด้านกฎหมายและสิทธิเด็กต้องออกมาแก้ไขและร่วมมือกันหาวิธีการที่ยุติธรรม และปกป้องสิทธิของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลกระทบการแต่งงานกับเด็ก

การแต่งงานกับเด็กเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในโลกจากปัจจัยและสาเหตุต่าง ๆ ที่ได้ยกมาให้เห็นแล้วข้างต้น ซึ่งในทุก ๆ หนึ่งนาที่ จะมีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ต้องแต่งงานเป็นจำนวนถึง 23 คน รวมกว่า 12 ล้านคนต่อปี ในจำนวนมากเหล่านี้มีทั้งเด็กที่ถูกบังคับให้ต้องเข้าแต่งงาน มีเหตุจำเป็นให้ต้องแต่งงาน รวมไปถึงอาจมีบางส่วนที่เต็มใจแต่งงานจากเหตุผลของค่านิยมทางสังคมและไร้ทางเลือกในการดำเนินชีวิตที่สมวัย

การแต่งงานนั้นจะนำมาซึ่งภาระหน้าที่ที่ผู้เป็นสามีและภรรยาจะต้องรับผิดชอบร่วมกันหลากหลายด้านเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังมีการใช้เหตุผลที่ซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งเมื่อเด็กต้องเข้าไปรับหน้าที่ที่ไม่สมวัยเช่นนั้นอาจทำให้การตัดสินใจในบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตนั้นไม่เหมาะสมและไม่ดีเท่าที่ควร มากไปกว่านั้นการแต่งงานกับเด็กยังเป็นการตัดโอกาสของเด็กที่จะได้รับการพัฒนาและเข้าถึงสิทธิด้านต่าง ๆ เช่น สิทธิด้านสุขอนามัย ด้านความปลอดภัย และอำนาจการต่อรอง และที่สำคัญ คือจะต้องออกจากโรงเรียนเพื่อไปทำหน้าที่ในครอบครัว เด็กจะไม่ได้รับการศึกษาและต้องใช้ชีวิตโดยการเผชิญกับความเสี่ยง มีแนวโน้มจะต้องอยู่ในสภาวะยากจน เมื่อไม่ได้รับการศึกษาที่เพียงพอไปประกอบอาชีพ และหากเป็นการใช้ชีวิตในประเทศที่มีความยากลำบากทางเศรษฐกิจ แนวโน้มที่จะสามารถเลี้ยงตัวเองได้ก็จะลดน้อยลงไปด้วย

นอกจากนี้ เนื่องจากการแต่งงานกับเด็กอาจนำมาซึ่งการตั้งครุภักก่อนวัยอันควร เด็กจะต้องรับหน้าที่การเป็นแม่เมื่ออายุน้อย มีโอกาสจะเกิดอันตรายทั้งแม่และลูกเมื่อสตรีระวางกายอาจจะยังไม่พร้อมสำหรับการตั้งครุภัก อีกทั้งเด็กที่เกิดมาก็อาจเสี่ยงจะเจอกับความผิดปกติทางร่างกายด้วย เนื่องจากเด็กยังไม่มีความพร้อมทั้งทางร่างกายและอารมณ์ การใช้เหตุผลที่พร้อมมากพอสำหรับการเป็นภรรยาและแม่ เด็กเหล่านี้ต้องเผชิญกับความเครียดที่ซับซ้อนดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อีกทั้งยังเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์และอาจขาดความรู้ในการป้องกันตัวและโรคด้วย ดังเช่น การติดเชื้อ HIV หรือ เอ็ดส์ AIDS ด้วย และการแต่งงานที่อายุน้อยยิ่งอาจส่งผลให้เกิดการหย่าร้างสูง และหากมีบุตรด้วยกันแล้วการหย่าร้างกันย่อมเกิดปัญหาในทางสังคมตามมาอีกมากมาย ดังนั้นหน่วยงานที่มีบทบาทในกรณีของการแต่งงานกับเด็กในประเทศไทย มักเป็นกรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งจะต้องเข้ามาดูแลในเรื่องของการช่วยคุ้มครองการละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชากรไทย (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม, 2561) ซึ่งการแต่งงานกับเด็กนั้น กรมการสิทธิมนุษยชนได้แสดงท่าทีของความกังวล และรายงานว่าการณีของการแต่งงานกับเด็กอย่างไม่เต็มใจหรือการแต่งงานเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจนั้นเกิดขึ้นบ่อยครั้ง โดยเฉพาะกรณีเช่นเดียวกับการแต่งงานกับเด็กไทยวัย 11 ปี และชายชาวมาเลเซียวัย 41 ปีที่เดินทางมายังประเทศไทย เนื่องจากในมาเลเซียมีกฎหมายห้ามการแต่งงานกับเด็กที่ค่อนข้างเข้มงวดกว่าในประเทศไทย จนเกิดเป็นธุรกิจที่มีการจ้างการจัดหาเด็กสาวเพื่อไปแต่งงานกับชายชาวมาเลเซียด้วย โดยกรมการสิทธิมนุษยชนได้แสดงท่าทีเป็นกังวลและต้องการให้รัฐบาลรวมถึงผู้ที่มิอำนาจในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายอิสลามได้แก้ไข้ปัญหาและเห็นความสำคัญของสิทธิเด็กมากยิ่งขึ้น และหน่วยงานอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทแต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการแต่งงานของเด็กเมื่ออายุน้อยก็คือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพราะการแต่งงานเมื่ออายุน้อย ไม่ว่าจะเกิดจากความสมัครใจหรือการบังคับหรือการแต่งงานเพื่อหาทายาทนั้น ในทางกฎหมายมองว่าเมื่อถูกล่วงละเมิดทางเพศจะมีผลต่อการพัฒนาของมนุษย์ในสังคม เช่น เกิดการหย่าร้างและเด็กถูกทอดทิ้ง เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มผู้หญิงภาคประชาสังคมชายแดนใต้ โดยมีหลายกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยและต้องการให้การแต่งงานกับเด็กกลายเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายและมีการระบุไว้อย่างชัดเจน อาทิ เครือข่ายแกนนำสตรีสี่ภาค (ภาคใต้) เครือข่ายผู้หญิงภาคประชาสังคมเพื่อสันติภาพชายแดนใต้ (Civic Women) สมาคมเด็กและเยาวชนเพื่อสันติภาพชายแดนใต้ เครือข่ายมุสลิมเอเชีย เป็นต้น ซึ่งกลุ่มผู้หญิงเพื่อประชาคมชายแดนใต้ได้แสดงท่าทีที่ต้องการให้มีการเห็นความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้จากรัฐบาลมากกว่าที่เคยเป็น ด้วยการส่งจดหมายเปิดผนึกถึงนายกรัฐมนตรี เรียกร้องทางการของไทยให้เร่งดำเนินการสอบสวน และช่วยเหลือ จากกรณีของเด็กหญิงชาวไทยต้องแต่งงานกับชายชาวมาเลเซียซึ่งมีอายุต่างกัน 20 ปี โดยการแต่งงานนั้นผิดกฎหมายมาเลเซียและกฎหมายไทย แต่ถูกอ้างว่าได้รับการอนุญาตจากกฎหมายอิสลามที่มีการนับถือกันอย่างแพร่หลายในพื้นที่ นอกจากนี้ ทางกลุ่มผู้หญิงภาคประชาสังคมภาคใต้ยังได้ขอให้ทางคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยและคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ออกมาตรการที่เข้มงวดในการปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กและสตรี และให้มีมาตรการการป้องกันการแต่งงานอย่างเร่งด่วนออกมาบังคับใช้เพื่อแก้ไข้ปัญหาด้วย

สรุป

การแต่งงานกับเด็กเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมาเป็นเวลานานแต่ยังไม่ได้รับความสนใจและยังคงมีความคิดที่คงเหลือในสังคมซึ่งมองว่าสิทธิเด็กไม่ได้สำคัญเท่ากับสิทธิของผู้ใหญ่ แม้ว่าในปัจจุบันสังคมจะเคลื่อนเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ที่โลกเดินไปข้างหน้าพร้อมกับมีเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามามากมายก็ตาม อีกทั้งความคิดเห็นหรือความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนจะถูกส่งต่อแผ่ขยายให้ความรู้กับประชากรทั่วโลก แต่ค่านิยมท้องถิ่นหรือประเพณีที่มีการสืบทอดมานั้นทำให้การแต่งงานกับเด็กดูเป็นเรื่องที่ปกติและเกิดขึ้นอย่างไม่ขัดข้องในสังคมชนบทและในพื้นที่ที่มีความยากลำบากทางเศรษฐกิจ เด็กไทยที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีต้องขาดโอกาสในการเข้ารับสวัสดิการขั้นพื้นฐานตามที่เด็กวัยดังกล่าวมีสิทธิที่จะได้รับ เด็กเหล่านี้ถูกละเมิดสิทธิอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และไร้อำนาจต่อรองใด ๆ ต้องออกไปรับผิดชอบภาระหน้าที่ที่เกินวัย และเจอกับความเสี่ยงทั้งทางด้านปัจจัยแวดล้อม ร่างกาย และสภาพจิตใจ

การแต่งงานกับเด็กในประเทศไทย มักมีสาเหตุมาจากสภาพทางเศรษฐกิจที่ยากลำบาก จะเห็นได้ว่าอัตราการแต่งงานกับเด็กนั้นมีสูงมากในประเทศกำลังพัฒนาหรือประเทศที่ยากจน และประชาชนต้องเผชิญกับความยากลำบากในชีวิต หรือมีสถานะที่ไม่ปกติในการดำเนินชีวิตประจำวัน ในขณะที่อัตราการแต่งงานกับเด็กในประเทศที่มีความพร้อมในเรื่องเศรษฐกิจและรัฐบาลให้ความสำคัญกับสิทธิของประชาชนอย่างเท่าเทียมกันนั้นมีจำนวนที่ต่างกันอย่างเห็นได้ชัด อีกทั้งมาตรการในการบังคับใช้

กฎหมายของไทยยังคงมีช่องว่างให้เกิดการแต่งงานกับเด็กอย่างไม่สามารถแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ การระบุเนื้อหาของกฎหมายที่เปิดช่องให้การล่วงละเมิดทางเพศของเด็กกลายเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ หรือการทับซ้อนกันของกฎหมายอิสลามในท้องถิ่นที่มีอำนาจเหนือสังคมนั้น ซึ่งจากกรณีดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่ากฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของเด็กนั้นไม่สามารถบังคับใช้ให้ประชาชนเข้าใจและเชื่อถือปฏิบัติตามได้เท่าประเพณีและค่านิยมของสังคมได้ มากไปกว่านั้น กฎหมายยังไม่ได้ระบุว่าห้ามการแต่งงานกับเด็กอย่างเด็ดขาดเอาไว้ ซึ่งอาจช่วยให้อัตราการบังคับให้เด็กต้องเข้ารับการแต่งงานอย่างไม่เต็มใจลดน้อยลงได้ รวมไปถึงความเข้มงวดของกฎหมายที่ไม่สามารถบังคับใช้ให้เกิดอำนาจเหนือกว่าสังคมที่ประชากรในประเทศนับถือและปฏิบัติตามและปัจจัยสำคัญนั้นคือประชาชนยังขาดความเข้าใจในเรื่องของสิทธิมนุษยชนและการป้องกันคุ้มครองสิทธิเด็กด้วย

การแต่งงานกับเด็กไม่เพียงแต่ละเมิดสิทธิทางกฎหมายนั้น แต่ยังทำให้คุณค่าความเป็นมนุษย์ของเด็กถูกลดค่าลงและต้องเผชิญกับความเสี่ยง รวมไปถึงแนวโน้มที่จะต้องพบเจอกับอันตรายทั้งทางร่างกายและจิตใจจากความไม่พร้อมของเด็ก ซึ่งในวัยนั้นควรจะต้องได้รับการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตมากกว่าการออกไปมีครอบครัวและรับผิดชอบภาระที่ซับซ้อนเกินวัย ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังที่ได้แสดงมาในบทความนี้ว่า รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็กมากกว่าที่เป็นอยู่ แก้ไขมาตรการและกฎหมายซึ่งยังมีความหละหลวมและมีช่องว่างที่เปิดทางให้การแต่งงานกับเด็กเกิดขึ้นได้ โดยจะต้องเข้าไปศึกษาถึงสาเหตุและความเป็นไปที่ลึกซึ้งซึ่งมากกว่าเดิมเพื่อทำความเข้าใจกระบวนการและสิ่งที่เกิดขึ้นจริงและนำไปแก้ไขได้อย่างตรงจุด รวมไปถึงการทำความเข้าใจและให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อย่างเช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะต้องศึกษาวิจัยและให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ สะท้อนสังคมครอบครัวให้หันมาตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นเด็กและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการละเลยความเป็นมนุษย์ของเด็ก ปฏิบัติต่อเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน มากไปกว่านั้น สถาบันครอบครัวซึ่งเป็นปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญที่สุดของเด็กจะต้องมอบความรัก ความเข้าใจ และให้ความสำคัญกับบุตรหลานมากกว่าที่เคยเป็นด้วย เพราะครอบครัวจะสามารถช่วยพัฒนาศักยภาพและความเป็นเด็กให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่รับผิดชอบหน้าที่ของตนเองในอนาคตได้ดีที่สุด

รายการอ้างอิง

- กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. (2561). รายงานสถานการณ์ การละเมิดสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชน ฉบับที่ 32/2561 ระหว่างวันที่ 4 - 10 สิงหาคม 2561. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกระทรวงยุติธรรม
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2555). อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก / คณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชน องค์การสหประชาชาติ. สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก
- กองคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2561). อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก. กองคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมกิจการเด็กและเยาวชน
- กองบรรณาธิการวอยซ์ออนไลน์. (2561, 27 พฤศจิกายน). กฎหมายไทยอ่อน เปิดช่องให้แต่งงานเด็กได้ในชายแดนใต้. <https://voicetv.co.th/read/BJiYnoZ8X>
- ทรงพจน์ สุภาพล. (2559, 28 พฤศจิกายน). ตีแผ่ปัญหาการแต่งงานตั้งแต่วัยเด็ก "Save the Children". <https://www.voathai.com/a/child-marriage/3546594.html>

- ประชาไท,(2555, 27 พฤศจิกายน). *जूติการแต่งงานในเด็ก* เนื่องในวันเด็กผู้หญิงสากล. <https://prachatai.com/journal/2012/10/43114>
- ประชาไท. (2561, 27 พฤศจิกายน). *กรรมการสิทธิฯ เสนอออกกฎหมายห้ามแต่งงานก่อนวัยอันควรครอบคลุมเด็กทุกคน*. <https://prachatai.com/journal/2018/07/77695>
- มูลนิธิผู้พิทักษ์สิทธิเด็ก. (2559, 27 พฤศจิกายน). *สิทธิเด็ก เรื่องของเด็กตัวเล็กที่ไม่ควรมองข้าม*. <http://www.thaichildrights.org/story/social-story/>
- รัฐบาลสวีเดนและองค์การช่วยเหลือเด็กแห่งสวีเดน. (2557, 23 ธันวาคม). *ไม่มีวันใช้ความรุนแรง – สามสิบปี หลังจากการห้ามการลงโทษเด็กในสวีเดน*. http://resourcecentre.savethechildren.se/sites/default/files/documents/2761_0.pdf.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2553, 27 พฤศจิกายน). *กฎหมายสิทธิเด็ก*. <http://www.thaihealth.or.th/node/18151>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2561, 25 ธันวาคม). *พ่อแม่บังคับเด็ก13แต่งงานเพื่อนร่วมวงเหล้า*. <https://www.thairath.co.th/content/319650>
- BBC News. (2560, 27 พฤศจิกายน). *วันสิทธิเด็กสากล สิทธิเด็กไทยอยู่ตรงไหนในมาตรฐานสากล*. <https://www.bbc.com/thai/thailand-42048403>
- MGR Online. (2557, 27 พฤศจิกายน). *ยูเอ็นมีมติห้าม “การแต่งงานกับเด็ก” ร้องชาติสมาชิกบังคับใช้กฎหมายจริงจัง*. <https://mgronline.com/around/detail/9570000134696>
- Mtoday. (2561, 27 พฤศจิกายน). *นักสิทธิ 3 จังหวัดยอมรับบังคับเด็กแต่งงาน-กก.กลางฯแก้กฎหมายห้ามหม่อมแต่งงานเด็ก*. <http://www.mtoday.co.th/28113>
- Cecilia Modig. (2014). *Never Violence – Thirty-Five Years on from Sweden’s Abolition of Corporal Punishment*. Nilsson Bergholm.